

МЕЂУНАРОДНО СТУДЕНТСКО БИЈЕНАЛЕ УМЕТНОСТИ КЊИГЕ [c]БУК2

Текст је преузет из каталога обе изложбе

Оливера Батајић Срећеновић

Међународно студентско бијенале уметности књиге одржано је по други пут у новембру и децембру 2020. године у Београду. Ауторке бијенала су Маида Груден испред Дома културе Студентски град и Оливера Батајић Срећеновић испред Факултета примењених уметности у Београду. Друго по реду бијенале проширило је своју сарадњу на Артгет галерију Културног центра Београда, чиме је добило и две категорије: Књига уметника и Фото-књига. Пројекту су се на тај начин придружили Александар Костић испред Факултета драмских уметности и уједно уметнички директор галерије Артгет, те године, и Весна Даниловић испред Културног центра Београда. Бијенале је променило концепт отворивши конкурс за све студенте у свету, без претходне номинације њихових професора, а уједно је уведен и трочлани жири за сваку категорију. Додељене су и награде. Прва награда у категорији књиге уметника припала је Тиму Хохеиселу за рад *We are not meant for happiness, you and I*, а у категорији фото-књиге награда је припала Ливију Ралеа за рад *Single Point Field*.

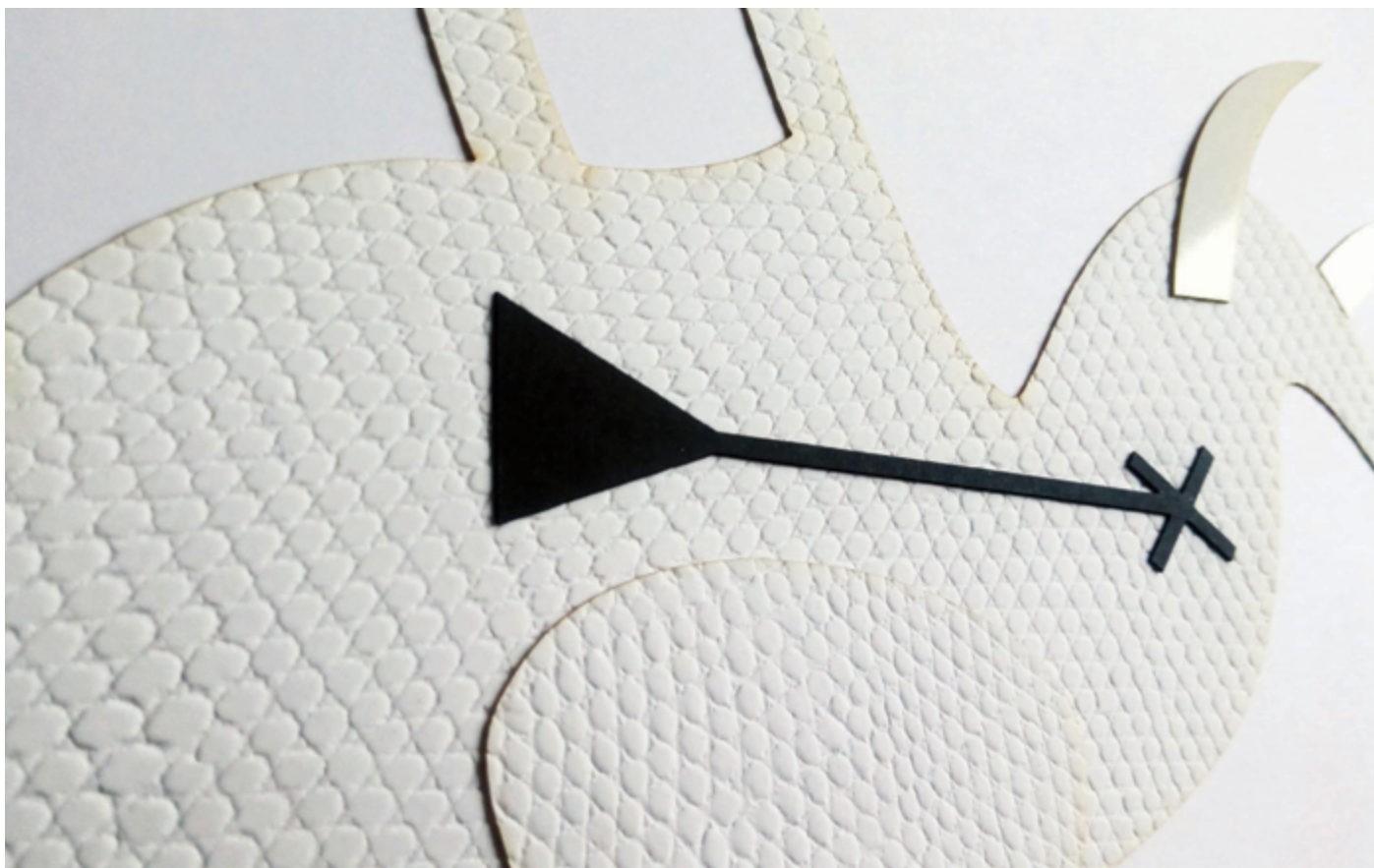
И БИ КЊИГА, ВИШЕ ЊИХ

Дошли смо и до другог Бијенала. Иако смо у први ушли са стабилном основом од неколико претходних изложби, у други смо заплвили много пре него што су припреме почеле. Знали смо да ће га бити, али нисмо знали шта ће се на том путу дешавати. А како смо сви на неки начин уметници, на том путу великих изненађења свакојачко смо уживали.

Почело је, бар то моје сећање каже, тако што ми се обратио колега Александар Костић, који је био предложен за новог уметничког директора галерије Артгет за 2020. годину. Дакле, те јесени 2019, предложио је да на основу заједничког пројекта са студентима наших факултета (Факултет примењених и Факултет драмских уметности) направимо изложбу у галерији. Док смо анализирали шта бисмо све могли да уврстимо у изложбу и које бисмо теме задали (још увек негде имам белешке/скице те могуће изложбе), некако смо у истом тренутку схватили да би заправо права ствар била спојити изложбу са Бијеналом уметности књиге, јер оно што смо стварали кроз тај

Младен Теофилић, The Core

Драѓана Кујрешанин, Невидљиви талас

пројекат заправо се уклапало у опис Бијенала. Обратили смо се Маиди Груден (једној од ауторки Бијенала и уредници ликовног програма у Дому културе Студентски град), која је као експерт умрежавања била одушевљена идејом ширења Бијенала, како кроз категорије тако и кроз простор. Одржан је и први састанак са Весном Даниловић, програмском уредницом Културног центра Београда. И тако се зачело ово проширено Бијенале, [с]БУК2.

Наш тим се проширио, а проширило се и размишљање о томе шта све Бијенале може да представи, па смо почели да мењамо концепт. Прво Бијенале организовано је тако што смо контактирали факултете са којима Факултет примењених уметности сарађује, уз молбу да се вест прошири и даље, па су професори који се на било који начин баве темом уметности књиге номинирали својих неколико студената за учешће на изложби. У том смислу били су представљени факултети, што је дало другачији преглед специфичности појединачних школа у погледу бављења овом дисциплином. За разлику од првобитног приступа, у новим околностима схватили смо да би нам било занимљиво да буде расписан отворен конкурс за све студенте из света, са њиховим схватањем појма *уметности књиге*, те да из тог обиља радова изложимо оно што бисмо изабрали као најквалитетније из ове области. Тиму који је почео да ради на изложби (којем се придружила и историчарка уметности Ивана Радоњић, сарадница ликовне редакције ДКСГ), наметнула се и подела на две категорије, а то су *Књига уметника* и *Фошо-књига*. Било је занимљиво седети на тим састанцима у Културном центру Београда и

дебатовати о вечитом питању *шта је књига уметника*, сада проширеног и питањем *шта је фошо-књига*. Већ у самом организационом тиму појавила су се опречна мишљења, те нам се кроз ову изложбу, а и све остале које очекујемо да ће се десити, отворио простор за истраживање и тражење одговора на наша питања. Тако смо и почели да посматрамо наш Бијенале.

Уз све што је природно дошло и наметнуло се као тема или пут којим бисмо развијали овај пројекат, а који смо сложено прихватили, усвојили смо идеју о формирању жирија за сваку категорију, размишљајући шта би могла бити одговарајућа награда. Од могућности да студентско дело објавимо као издање које би могло постати и издање Бијенала, уз бојазан да би се, у зависности од тога какав је награђени рад, могло појавити и питање могућности његовог умножавања, полако смо дошли до идеје да се као награда организује изложба првонаграђених аутора из обе категорије, у истом термину, наредне године, у галерији ДКСГ, када заправо Бијенала нема.

Док смо са уживањем дебатовали о дефиницијама и личним виђењима онога чиме се бавимо, у једном делу света развијало се нешто што нам се касније наметнуло као питање могућности реализације пројекта. Био је то вирус (у сваком смислу). Постали смо га заиста свесни тек пошто смо послали први позив на све могуће адресе и поставили на све могуће сајтове на којима се оглашавају конкурси. Ускоро смо били затворени. Све око нас се зауставило. Маида је била заробљена на другом крају света, а мени лично се на тренутак јавило морално

Вања Бајовић, In A Sentimental Mood

питање бављења Бијеналом, у тренутку када нам медији као једини садржај шаљу слике људи који се боре за живот. Одлучи да наставимо даље, да развијемо сценарио са неколико могућих исхода, допринео је наш тимски дух и, наравно, смелост и истрајност најiskusнијих међу нама. Послали смо на све оне адресе још једно писмо са информацијом да настављамо, али са представљеним опцијама реализације овогодишњег Бијенала. Спремали смо се и за врли, нови дигитални свет.

Почеле су полако да пристижу пријаве и били смо пријатно изненађени одзивом, као и тиме где је информација о Бијеналу све отпутовала. Враћала нам се снага и вера да ће се све ипак десити. Радови који су пристизали били су врло разнолики, веома инспиративни, и давали су нам одговоре на многа питања постављана у нашим дебатама. Њихов квалитет био је неочекивано висок. Број радова пристигао за категорију *Књиџа уметника* био је далеко већи од оних за категорију *Фоџо-књиџа*. Та чињеница нам је била занимљива јер је управо показивала да смо се првим пољем бавили више него другим, што нам је отворило још један нов простор за истраживање.

Анализирајући радове отвориле су се нове идеје за организацију пратећих програма. Смислили смо да оснујемо радионицу прављења књиге са професорком Целестином Вићевић из Ријеке, да организујемо разговор са менторима изложених радова на тему уметничке књиге и фото-књиге, као и о границама књиге. Затим смо одлучили да позовемо професионалну уметницу из Италије, Трејси Мекену, да представи концепт рада са уметницима резидентима и независним издаваштвом, и на крају, да доведемо гостујућег излагача – Академију примењених уметности из Братиславе са целом класом радова и менторима Ољом Тријашком Стефановић и Јурајем Блашком. Сви су врло радо

прихватили да дођу и увеличају наше Бијенале, али се то нажалост није остварило због актуелних околности са пандемијом. И то је оно у чему нисмо у потпуности успели, али нисмо одустали јер Бијенале у новим условима може да траје и целе године.

Након жирирања послали смо информације студентима, који је требало да почну са слањем радова. Имали смо довољно времена, али поште у свету и даље нису сасвим добро функционисале. Били смо одушевљени решеношћу студената да радове, махом уникатне, пошаљу на никад даљи пут, у неизвесним условима. И радови су полако почели да стижу. Имали смо поново тешкоће са прихватањем радова на царини, али смо љубазношћу Управе царине и Јасминке Вујадиновић, савладали и тај проблем. Доставили смо списак радова који је требало да стигну и они су их углавном достављали Факултету, док је за оне компликованије и мање сличне књизи требало да дођемо и да дајемо објашњења представљајући идеју и уметнички аспект, што је у контексту целе наше мисије такође било занимљиво. Тако је и сама изложба добила шири концепт и изашла из својих граница.

Нажалост, неки студенти су јавили да им пошта не ради или да није дозвољено слати радове или да су они на једном месту, а књиге заробљене на другом месту због чега смо за те студенте, а било их је неколико, одлучили да изложимо фотографије њихових радова како би били равноправно представљени у каталогу.

Иако се датум отварања ближио, мере предострожности су се мењале па смо били у неизвесности да ли ће се изложба отворити или не. Прво отварање је било у ДКСГ и десило се само дан пре него што је донета мера која је забрањивала окупљање више од пет људи. Изложба је, на наше велико изненађење, била веома посећена што се може видети на фотографијама у каталогу.

Друго отварање десило се недељу дана касније и на њему су морале да се поштују нове мере те је свечано отварање изостало, али и поред тога, у мањим групама, са дозвољеним бројем људи, изложба никада није била сама. Посећивали су је, како случајни пролазници жељни уметности, које тих дана није било много у јавности, тако и они који су ту долазили с намером да виде шта се то у белом свету дешава у пољу фото-књиге. Долазиле су школе са ђацима, студенти и медији.

Остало је било да се реализују пратећи програми Бијенала. Професорка Вићевић, поред велике жеље да дође и одржи радионицу, враћена је са границе због непостојања информација шта је све потребно да се она пређе. Трејси Мекена из Италије свакако није имала ни могућност да покуша да дође. За пратећу изложбу са Академије ликовних уметности и дизајна наметнуо се проблем транспорта радова, а потом и немогућност доласка ментора. На нашу велику радост организовали смо онлајн предавање професора Оље Тријашке Стефановић и Јураја Блашка, а предавање *Како најправилнији фото-књигу* је посетило велики број људи. Професори су представили свој фото-пројекат РНО ВО који редовно граде са студентима, а публика је поставила велики број питања. Разишли смо се те вечери обасјани неком новом енергијом. Резултат тог предавања био је покретање нове сарадње кроз академску Цепус мрежу, те ћемо и на тај начин озваничити размену вештина и идеја у области фото-књиге. Једва чекамо да се границе отворе и да покренемо енергију нових знања и истраживања.

И поред многих нових ствари које нам је ово Бијенале донело, а како је ФПУ у процесу акредитације, јавила се и идеја за покретањем новог предмета који би се бавио темом фото-књиге. Тако су Факултет драмских уметности и Факултет примењених

Timo Hoheisel, book object

уметности направили заједнички предмет где ће се знања и вештине студената и професора објединити и дати можда нову димензију овој уметничкој дисциплини.

И једну и другу изложбу можемо сматрати успешном. Бијеналом смо поносни као и прошли пут. Поносни смо што смо порасли и што смо постали бројнији. Поносни смо што смо проширили нашу мрежу и видљивост и што смо сада још спремнији за оно следеће, које ће сигурно донети још нових и већих ствари.

Сада са лакоћом могу рећи да је тим Бијенала изградио одличан имунитет, те да му никакав вирус није покварио планове. Хвала свима који су допринели да се ова немогућа мисија деси, хвала свим љубитељима књиге у најширем смислу. Хвала свим посетиоцима и верним пратиоцима. Хвала свим колегама који су били ту да подрже и увеличају рођење још једног нашег чеда, а највише хвала свим студентима, учесницима ове фантастичне изложбе коју су они таквом учинили.

